

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redaktie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. R. Kok, Ameide; Ds. H. van Leeuwen, Rotterdam-West; Ds. C. Smits, Sliedrecht-Centrum; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redaktie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Van Eeghenstraat 14, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn.

Abonnementsprijs f 6,— per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

DE FONTEIN DES LEVENS

2.

O fontein der hoven, put der levende wateren, die uit Libanon vloeien!

Hooglied 4:15

De kerk mag in de doorstoken Christus aan het kruis de heerlijkheid aanschouwen van Hem, waarin de Vader Zich openbaart, als een God van verzoening en zaligheid — „Moest de Christus niet alzo lijden en alzo Zijn heerlijkheid ingaan?” Het was naar de eis van de goddelijke noodzakelijkheid, het was de vervulling der wet, en de verheerlijking van Gods deugden.

Ziet toch, als Christus aan het kruis hangt, dan komen romeinse soldaten om de beenderen der gekruisten te vermorzelen, dan moest de dood intreden. We lezen echter: „doch komende tot Jezus, zagen zij, dat Hij alrede gestorven was, doch één der krijgsknechten doorstak Zijn zijde met een speer en terstond kwam er bloed en water uit”. En die speersteek is naar Gods aanbidelijke raad voor de kerk een oorzaak van eeuwige zaligheid geworden. Want dit moest geschieden. „Moest de Christus niet al deze dingen lijden en alzo Zijn heerlijkheid ingaan?” Dit nu is de fontein der hoven, de put van levende wateren, dit is rechtvaardigmaking en heiligmaking.

O fontein der hoven. Zulk een hof is nu de kerk, en wat zou een hof zijn zonder water? Door die fontein wordt Gods kerk bewaterd. Een fontein, zoals we reeds opmerkten, ontstaat door drukking. En naar de mate van die druk, die er op een fontein staat, heeft zij ook kracht om het water ver weg te slingeren. Zo is nu ook de kracht van deze fontein geopenbaard in Zijn heerlijkheid, Zijn schoonheid en verdienste, de glorie en aanbiddelijkheid die van Zijn personen ambten uitstraalt. Welk een fontein is deze dierbare Jezus. Welk een wijde kring is het, die deze fontein bewatert.

Immers op de Pinksterdag zijn het Parters en Meders en Elamieten en die inwoners zijn van Mesopotamië enz. beiden Joden en Joden-genoten, die uit deze fontein gedrenkt worden. De kerk, die onder het Oude Testament behoorde alleen tot het oude bondsvolk, zien we hier uit haar windselen uittreden, zij wordt van nationaal internationaal. Het woord van Jesaja wordt vervuld: Maak de plaats uwer tent wijd, want gij zult uitbreken in menigte. Deze fontein nu wordt ook genoemd: *put der levende wateren*. In de Heilige Schrift wordt gesproken van levende en dode wateren. Water is het beeld van de volheid, die er in de drieënige God is ten aanzien van arme, ontledigde zondaren. En met name op de Pinksterdag wordt dit openbaar, immers, dan wordt de Heilige Geest uitgestort. Reeds zong de dichter in Psalm 68 er van: „Gij hebt zeer milde regen doen druipen o God.

Gij hebt Uw erfenis gesterkt als zij mat geworden was”.

Op tal van plaatsen in de Heilige Schrift wordt van dat levende water of de wateren des levens gesproken. Christus spreekt: Zo iemand dorst, hij kome tot Mij en drinke; en dit zeide Hij van de Geest, want de Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.

De Geest dus voorgesteld onder het beeld van water. Wat de regen voor de aarde is, is de Heilige Geest voor de kerk. „Ik zal water gieten op het droge en stromen op het dorstige. Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten”. „Put der levende wateren”. Het zijn dode zondaren diep ellendig, die in Adam buiten God gevallen zijn. De Heere komt hen levend te maken, niet alleen, maar ook te verlevendigen, elk ogenblik, als Hij de hof bewatert. Aan dat bewateren van Zijn hof werkt de Heere in 't hart van Zijn volk behoefte en nood. Dit is door de Geest om de Geest roepen en zuchten, zeggende:

Zonder U kan ik niet zuchten
Noch van hier naar boven vluchten,
Zonder U niet zijn verblijd,
Schoon Gij goedertieren zijt.

Die uit Libanon vloeien. De Libanon is een berggevaarte in het noorden van Palestina. Dichters en schilders hebben zich beijverd om de schoonheid van dit gebergte uit te beelden. Op die machtige bergketen in het noorden ontsprongen de beken, daar ook ontsprong de Jordaan. Hier wordt in beeldspraak gezegd: fontein, niet een dode poel, maar een put der levende wateren, komend van de Libanon. Waar ligt deze Libanon? Voorwaar deze Libanon ligt veel hoger dan het hoogste punt der aarde.

Zijn grondslag, Zijn onwikkbre vastigheden
Heeft God gelegd op bergen, Hem gewijd.

Op de bergen der eeuwigheid, uit het hart Gods des Vaders, uit Zijn eeuwige verbondsdeugden. Het heeft Zijn verdienende kracht in Christus op Golgotha. Hij ontspringt op de bergen der eeuwigheid. Ja, die fontein is Christus Zelf.

Er wordt gesproken over een fontein en put der levende wateren. Wie ingeleid is in Gods Woord, verstaat dat we hier te doen hebben met wat we noemen parallelisme. De zin der gedachte is zo vol en zo rijk, de Hebreër kon het niet in een enkel woord uitdrukken. Enkel fontein is niet genoeg, het is ook een put van levende wateren. Het is geen eigen-

27 en 30 april

Dit zijn twee data, die ons nu beide toespreken. Op de 27e april was er overal vreugde over de geboorte van een prinsje in het huis van Oranje. De Heere heeft daarin niet alleen ons vorstenhuis en met name de jonge moeder met haar man willen zegenen, maar ook ons land en volk willen gedenken, dat door vele banden al vele eeuwen lang aan het Oranjehuis is verbonden. De Heere moge in deze weg de band God, Nederland en Oranje tot in lengte van jaren bestendigen. Een prinsje, maar met smart voortgebracht, een zondig mensenkind, dat alleen door wederbarende genade en vernieuwing des harten onderdaan kan worden in het koninkrijk Gods. De Heere geve gebed voor ons vorstenhuis, ook voor dit prinsje, en schenke zijn rijke gunst. In die weg zou er nog verwachting zijn voor ons Oranjehuis en voor ons land en volk.

De 30e april mocht onze geliefde vorstin haar verjaardag vieren. De Heere moge haar met de haren nog vele jaren sparen en haar zegenen met Zijn weldadigheden.

ZIEKTE VAN Ds. BLOM.

Onze redacteur Ds. Blom heeft dinsdag 2 mei een ernstige operatie ondergaan. Naar omstandigheden maakt hij het redelijk wel.

gemaakte fontein. De fontein en de put van levende wateren zijn hier één gedachte, voortkomend uit het soeverein welbehagen des Vaders voor de tijden der eeuwen, ontsloten in de volheid des tijds in Christus Jezus, door de Heilige Geest toegepast aan arme dorstige en omkomende zondaren.

Mijn medereiziger naar de eeuwigheid, verstaan wij er reeds iets van, wat het zeggen wil te dorsten naar die fontein? Dorsten betekent ledigheid, die om vervulling schreeuwt. Van nature lessen we onze dorst aan de wateren des doods, het welk niets anders is dan een vuile bron van wanbedrijven. Wij zijn vervuld met alles wat niet deugt, en ledig van alle deugd en gerechtigheid.

Och leerden wij het verstaan, want dan alleen wordt de noodzakelijkheid geboren, bij aanvang of bij voortgang, om te komen tot deze fontein en put der levende wateren, die uit Libanon vloeien, om met onze ganse verlorenheid, schuld en zonde toevlucht te nemen. Want deze fontein alleen is in staat om te verslinden de stroom van ongerechtigheden. Dit is de fontein van Jezus' bloed en gerechtigheid. Dan alleen verstaan en beleven we:

Een stroom van ongerechtigheden
Had d'overhand op mij
Maar ons weerspannig overtreden
Verzoent en zuivert Gij.

S. S.

De Pelgrimsreis is voor Oud en Jong

29

„Intussen was de pelgrim weer aan het priëel gekomen, waar hij zich een ogenblik neerzette om te wenen”.

Gekomen op de plaats waar hij de vertroosting van de Heilige Geest door Zijn getuigenis in het hart voor het laatst mocht smaken, gaat hij nu niet zitten om te rusten, doch om te wenen. Hier heeft hij deslaap der zorgeloosheid geslapen tot grote schade van zijn geestelijk leven. Dat doet hem nu het kwaad bewenen voor het aangezicht des Heeren. De liefde die door de Heere werd uitgestort in zijn hart doet hem nu zo innig wenen in het stof der verootmoediging. Vanuit de Heere Jezus, vanuit Zijn wenen over de daad der zonde, leren wij wenen op Zijn leerschool.

Maar weldra stond de Pelgrim op want hij moest de rol terug hebben, en begon naarstig te zoeken tot hij haar eindelijk vond onder de bank. Hij greep ze schielijk en bevend van blijdschap verborg hij haar weer in zijn boezem. Wie kan zijn vreugde beschrijven toen hij die rol weer in zijn bezit had! Want zij was voor hem het onderpand van zijn behoudenis, de zekerheid van in de gewenste haven te zullen aanlanden.

De Pelgrim kon bij het vinden van zijn rol de vreugde van zijn hart niet in woorden uitdrukken. Nu mag hij weer delen in de zalving en verzegeling van de Heilige Geest, het licht van Gods vriendelijk aangezicht aanschouwen. Als opnieuw ontvangthij het onderpand des Geestes in zijn hart, de voorsmaak van het eeuwige leven, de zekerheid van eenmaal gesteld te zullen worden in het huis des Vaders.

De Heilige Geest heeft het hart van de Pelgrim door Zijn zalving weer gesteld in een heilige vaardigheid, door Zijn verzegeling in een innige vrijmoedigheid en door Zijn onderpand in de hartelijke blijmoedigheid van het leven des geloofs.

„Hij drukt de rol weer aan zijn harten dankt God Die zijn schreden gericht had naar de plaats waar zij zich bevond en onder het storten van vreugdetranen zet hij nu zijn tocht voort”.

En zo leeft deze reiziger naar Sion weer in de zoete en zalige harmonie met zijn God en Vader. De vaderlijke kastijding was hem tot smart en droefheid. Want in de grond der zaak had de Heere hem het gebruik van de rol ontnomen. En daarom was die kastijding voor hem een zo smartelijke kastijding.

Maar is die kastijding nu ten einde? Ja, enerzijds is deze kastijding voorbij. De Heere gedenkt dat kwaad waarin hij gekastijd werd niet meer. Maar anderzijds wat de gevolgen van dat kwaad betreft, behoort zij nog niet tot het verleden. Het kwaad der zonde, al is de schuld der zonde verzoend, laat altijd nog zijn sporen na.

VAN DE ADMINISTRATIE

Mochten wij in no. 1 van de 2e jaargang, melding maken van een abonnee, die ons verzocht toezending van de namen der abonnees in de plaats van zijn inwoning, waaraan wij gaarne voldeden, genoemde abonnee uit Urk, kon in deze plaats een vijftal abonnees noteren en ons doorgeven, met de mededeling: er volgen nog meerdere. Wie volgt dit schone voorbeeld? Laten wij gemeenschappelijk meer bekendheid geven aan ons blad, wij zien belangstellend uit wie ons in deze verrast. Voorts werden wij bemoedigd door de giften en overbetalingen, daar wij sinds de laatste verantwoording (27 april j.l.) mochten ontvangen f 388,- w.o. een gift was van N.N. te V. f 200,- en uit 's Gravenhage f 25,-.

Ook aan het voldoen aan ons verzoek, om het abonnementsgeld over te maken, hebben weer velen voldaan, en bij deze blijven wij een beroep doen op al onze abonnees om het verschuldigde bedrag over de 2e jaargang te betalen. Laat niemand ook in deze achterblijven. Wij blijven ons blad in voortdurende aandacht aanbevelen. Ons gironummer is 704350 t.n.v. Administrateur Bewaar het Pand, v, Eeghenstraat 14, Alphen a.d. Rijn. v.d.L.

„De pelgrim liep met vlugge tred, maar in weerwil daarvan neigde de zon reeds ter klimme en zijn droefheid ontwaakte met nieuwe kracht, zodat hij wederom treurig uitriep: O, zondige slaap. hoeveel nadeel heb ik mijzelf door u berokkend! Ik mis het liefelijke schijnsel der zon, duisternis omringt mij, het geluid der roefdieren klinkt mij in de oren!”

Zie, wat heeft het nalatig zijn in het goede toch verstrekende gevolgen voor de Pelgrim. Opnieuw wordt hij vanuit zijn geheugen en vanuit de duisternis, die de roefdieren tevoorschijn roept, herinnerd aan zijn zondige slaap. Al die verschrikkingen zijn de bittere gevolgen van zijn nalatigheid, daar hij de voorzichtigheid der rechtvaardigen niet in acht had genomen. „Nu herinnerde hij zich ook wat Wantrouwen en Beschroomd hem verteld hadden, hoe zij bevreesd waren geweest op het gezicht van de leeuwen”. Wat de ongeloofspredikers hem gezegd hadden, was echt waar, hij heeft op zijn pad met roefdieren te maken. Roefdieren, die hij met zijn kleine kracht niet onschadelijk kan maken. Wat de tien ongeloofspredikers vertelden van het beloofde land was wel waar. Als uit één mond hebben zij loffelijk van dat land gesproken. En om het zichtbaar en tastbaar te bewijzen, dat het land goed was, brachten zij van deszelfs vrucht mee. Enevens was het waar dat Israël niet instaat was dat te veroveren. Maar wat deze predikers verzuimden te zeggen, was nu juist het voornaamste, daar de Heere Zelf Zijn beloften zou vervullen. En dat werd door Jozua en Kaleb krachtig gepredikt. En zie, de Heere heeft de weg door de Jordaan gebaand en de toegangspoort geopend.

Wie aan het bezit van de belofte genoeg heeft, bedriegt zich, en die denkt ze zelf te moeten vervullen, komt ook niet in het beloofde land, maar keert terug naar Egypte. De Heere wil dat wij vanuit de belofte Hem bidden om de vervulling. En daar dat door Wantrouwen en Beschroomd verzuimd werd, zijn zij op de vlucht geslagen toen zij tot de ontdekking kwamen dat zelf niet te kunnen.

Maar bij de Pelgrim was er altijd in een meerdere of mindere mate een leven uit en een hopen op de vervulling van Gods beloften en dat deed hem hoe bezwaard hij dan ook was, de Heere aankleven. Wetende dat de wilde dieren zich des nachts opmaken om hun prooi te zoeken, rees de vraag: „Hoe zal ik het aanleggen om niet door hen te worden verslonden?” Een vraag die met al haar kracht op hem afkwam vanwege de verschrikkingen waarin hij verkeerde. Maar de Pelgrim zette inmiddels zijn reis voort en betreurde zijn zonde. Vanuit de beloften wordt het treurende hart vastgehouden door de Heere. De Heere begeeft en verlaat hem niet. Had hij niet geslapen, dan was hij naar de mens gesproken in de verschrikkingen van deze duisternis niet gekomen. En in dat besef treurt hij nog steeds over de zonde van nalatigheid. Terwijl hij in deze zorgen gebogen over de aarde ging, hief hij eensklaps de blik op en daar zag hij vóór zich een statig paleis en dat was het Paleis Liefelijkheid. Het stond juist ter zijde van de weg. Vanuit de duisternis met zijn vele verschrikkingen aanschouwt hij nu een lichtpunt. Het Paleis Liefelijkheid roept bij de bedroefde man aangenamen herinneringen op. Maar kent hij dan het Paleis Liefelijkheid? Is hij er wel eens in geweest? Voor zo ver mij bekend is hij er nog nooit in geweest. Maar hoe is het dan voor hem een lichtpunt, daar hij niet eens weet hoe het in het Paleis Liefelijkheid gesteld is? Het zal de vraag zijn of het wel voor hem toegankelijk is. En toch is het hem bekend hoe het in dit zo statige paleis gesteld is. U kunt u toch zeker nog wel herinneren hoe Uitlegger hem in dat schone paleis heeft

laten blikken? En bij dat gelovig zien van al die liefelijkheid nam het zijn hart in, hij mocht er zelfs iets van smaken in zijn gemoed. En aan de voet van het kruis heeft hij van de Gekruiste, door Zijn verheerlijking aan des Vaders rechterhand, recht van toegang verkregen. Hij draagt dezelfde klederen en heeft dezelfde tekenen en zegelen van Gods liefde in zijn hart, gelijk als de bewoners van het statige paleis. U weet toch zeker wel dat de man de adeldom van Gods genade heeft verkregen in zijn hart? U kunt er zeker van zijn dat de Pelgrim een medeburger der heiligen is en een huisgenoot Gods. Als hij daar binnen geleid wordt, is hij terstond thuis. Die heilige familie ontvangt hem als met open armen om van hart tot hart met elkander te spreken van de wegen des Heeren. En ik verlang er naar dat mee te mogen maken, want daar gaat wat van uit.

In dat statige paleis wordt in beginsel de liefelijkheid van het zalig hemelleven gesmaakt. Liefelijk is daar de samenleving en liefelijk is dat het gezang tot verheerlijking van de Heere.

De Pelgrim is, nadat hij gekleed is met reine klederen, wel met verschillende reizigers in aanraking gekomen, maar dat waren helaas reizigers die het hemelleven niet kenden. En toch verstootte hij die mensen niet. Hij heeft hen met kracht en klem vermaand en gezegd wat gekend moet worden tot zaligheid. En al heeft de Pelgrim het ons nog niet verteld, de bede Gods kinderen te mogen ontmoeten tot onderhouding van de gemeenschap der heiligen leeft zijn hart.

A.

R. Kok.

OP DE WACHTTOREN

Kerk en zondag.

De zondag is wel genoemd één van de twee paradijs-rozen, die zijn overgebleven ondanks de zondeval. Niet alleen het huwelijk, maar ook de zondag was er reeds vóór de val. Terecht is dan ook de opmerking, dat het sabbatsgebod wortelt in de scheppingsordinantie Gods. O zeker, na de zondeval kreeg de sabbat ook een ceremoniële betekenis. Dit neemt echter niet weg, dat de morele betekenis is gebleven. In onze catechismus wordt zij zelfs genoemd „een voorsmaak van de eeuwige sabbat”. Wij lezen daar over de kerkdienst, de scholen en het predikambt, over het naarstig opgaan tot de gemeente Gods om Gods Woord te horen, om de Heere door Zijn Geest in ons te laten werken, „en alzo de eeuwige sabbat in dit leven aanvange”.

Wat men onder dit laatste verstaat in onze dagen, is niet minder dan ernstig te noemen. Symptomatisch is daarom wat op één van de classisvergaderingen naar voren kwam. De opmerking werd gemaakt, dat in artikelen van de kerkelijke pers twijfel wordt gewekt aan de bijbelse grond voor de traditionele functionering van de wet des Heeren, en van het vierde gebod in het bijzonder, in de nieuwtestamentische gemeente. De classis werd verzocht uit te spreken, dat de wet der tien geboden als regel der dankbaarheid, blijvend dient te worden onderhouden, en dat het vierde gebod daarop geen uitzondering vormt.

Wij willen waardering hebben voor dit verzoek, waaruit blijkt dat men wakende wil zijn voor de onderhouding van het sabbatsgebod. Deze waardering richt zich ook tot de Vereniging tot bevordering van de Zondagsrust en Zondagsheiliging.

Deze vereniging zond namelijk het volgende schrijven aan de Commissie voor de interkerkelijke manifestatie te Enschede:

De leer van Bileam aanvaard.

Prof. G. Wisse heeft in één van zijn werken n.a.v. Openb. 17 er de aandacht op gevestigd, hoe werelddienst en een religieuze houding menigmaal in valse bond voorkomen (In „De drie beesten”, pag. 61 e.v.). Een verzinnelijke

beschaving en een verbasterde kerk sluiten menigmaal een compromis, welke onherroepelijk de ondergang van de laatste in zich besluit. Satan opereert vanuit de afgrond en is in zijn aanslagen op de kerk van Christus steeds zeer principieel en consequent. Kan hij in zijn toelag om die kerk te liquideren niet slagen, dan zal hij trachten de geblankeerde zondendienstingang te doenvinden om op deze wijze haar in te schakelen voor zijn geraffineerde doeleinden. Een tot dusver zeer doeltreffend gebleken en ongewijzigd toegepaste methode, die ook heden-tendage niet zonder uitwerking is.

Ongetwijfeld zult u de waarheid van het vorenstaande onderschrijven en de levensgrote gevaren, welke de kerk des Heeren bedreigen, onder ogen durven zien. Of u de hierboven gesignaleerde gevaren echter voldoende hebt onderkend, wagen wij te betwijfelen. Wij vinden hiertoe enige grond in het schrijven dat u — blijkens een bericht in het „Hengelo's Dagblad” van 2 maart j.l. — als organisatoren van een Interkerkelijke Manifestatie aan een groot aantal jongeren hebt gericht, en waaruit wij het volgende citeren:

„Jongeren van vier kerkgenootschappen nemen het niet langer. Zij zijn het namelijk niet meer eens met de plaats, die de kerk inneemt in onze moderne maatschappij. De starheid der kerk heeft hen doen beseffen dat, wil de kerk voor hen en anderen een toekomst hebben, zij moeten vechten voor een andere kerk, op een andere plaats, die op een eigentijdse wijze de jonge christenen tot een hulp kan zijn om iets van de christelijke beginselen gestalte te doen geven”.

Vandaar dat u zich geroepen hebt gezien een Interkerkelijke Manifestatie te organiseren, welke op 21, 22 en 23 april zal worden gehouden in de Apostel Thomaskerk te Enschede en waaraan jongeren van de rooms-katholieke, hervormde, gereformeerde en vrij evangelische gemeente hopen deel te nemen. Met gemengde gevoelens namen wij echter kennis van het feit, dat het programma niet bijzonder op het karakter van de zondag is afgestemd. Afgezien van de omstandigheid, dat aan de vooravond van de rustdag een beat-bal wordt georganiseerd, staat er zondagsmiddags een dixy-tea-beat en mode-show, benevens een uitvoering door de Sonority Minstrels op het programma, terwijl des zondagsavonds na een gospeldienst een cabaretvoorstelling zal worden gehouden. Onder de medewerkers lazen wij de illustere namen van Simon Vinkenoog, Simon Vestdijk, G. K. van het Reve en de radio-pastor Ds. A. Klammer, alles gecompleteerd door een beat-band.

O.i. dreigt door de verwezenlijking van genoemde manifestatie de Schriftuurlijke beleving van de rustdag, zoals deze vanuit reformatisch gezichtspunt is belicht en door vroegere generaties werd beleefd, wel zeer in het gedrang gekomen. U zult het ons niet euvel duiden wanneer wij hier toch een kritische kanttekening plaatsen en de motivering van uw Manifestatie nader trachten te ontleden. Dat u door middel van moderne activiteiten een positieve bewustwording wilt bewerkstelligen onder de jonge mensen is een uitlating welke ons, alseestantje van moderne wijsbegeerte, weinig houvast biedt. Uw volgend programma spreekt ons echter meer aan: De kerk voor de jonge mensen opnieuw in deze maatschappij brengen! Wij vragen in dit verband onsechter af: Toch niet op een andere wijze en met een ander programma dan Christus en Diens wegberijder Johannes? De inhoud van hun prediking wordt in de bijbelse tekst beknopt samengevat in de

bewoordingen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen! Op deze wijze zijn Christus en Zijn kerk in de maatschappij getreden en heeft het christendom over het heidendom getriomfeerd. Vindt u met ons het gevaar niet denkbeeldig dat bij een „aangepaste boodschap” van een modern gestroomlijnde kerk christen- en heidendom weer van plaats gaan wisselen, maar dan in omgekeerde volgorde?

U stelt dat de kerk niet moet verstarren in religieuze afzondering. Afgezien van de door ons voorgelicht gehuldigde en bij monde van Groen van Prinsterer uitgesproken mening dat in ons isolement onze kracht ligt, willen wij u gaarne inschikken, dat de kerk een zoutend zout moet zijn in de samenleving. De vrees is echter niet ongegrond dat de kerk niet waarlijk kan functioneren in de samenleving omdat door operatief ingrijpen van de moderne theologie het Woord Gods van zijn vitale delen is beroofd om zodoende een vergelijk te kunnen treffen met de wereld der zonde. De bestraffing van degenen, die de leer Bileams houden, krijgt in dit opzicht ook heden-tendage wel schrijnende aktualiteit. Bileam, die leerde de kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen opdat zij afgodenoffer zouden eten en hoeren! (Openb. 2 : 14). Gezien de samenstelling van uw programma kunnen wij dan ook uw zienswijze niet delen, dat op deze wijze intensiever gebruik gemaakt wordt van de kostbare kerkgebouwen, zoals u beweert. Nooit is er een intensiever gebruik gemaakt van de kerkgebouwen dan in tijden van rampspoed, wanneer de nood der tijden de kerk maakte tot een huis des gebeds. Christus' verwijt moge ons ook nog in de oren klinken toen Hij het de (ver)leiders van het volk voorhield: „Maak niet het huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel!”

Dit klemte te meer waar hier inzonderheid een gebod tot heilijging van de rustdag in het geding is, een gebod dat in de schepping ligt verankerd en in de eeuwige Zedenwet is ondergebracht. Zeker, er is momenteel een streven merkbaar om dit gebod van de eerste tafel naar de tweede tafel der Wet te verschuiven teneinde de dag, welke tot Gods eer en dienst is gegeven, aante wenden in dienst van de mens. Wij zien hiervan ook in uw Interkerkelijke Manifestatie een kenmerkend symptoom.

O.i. is het gehalte van uw programma van dien aard, dat de zondag bij realisering hiervan meer wordt ontheilijgd dan geheiligd. U hebt uw doelstelling scherp en zonder omwegen geformuleerd, wij hebben eveneens getracht dit te doen.

Zie hier het schrijven van het bestuur der Ned. Ver. tot bevordering van de Zondagsrust en Zondagsheilijging. Een waardig schrijven om ernstig over na te denken.

Genoemde vereniging, die ten opzichte van de zondag ook in beoefening wil brengen „be-waar het pand”, verdient daarom ons aller steun.

M. Baan

God heeft Zichzelf namen gegeven, opdat wij Hem zouden kennen. Maar niet minder om Hem te noemen. Bijzonder vertroostend is dit voor Gods kinderen. Wanneer die God met Zijn eeuwige liefde eens afdaalt in het hart, o, hoe zinkt dit volk dan in stille aanbidding neer! Hoe betuigt het dan met diepe eerbied en verwondering: O, Heere wat zijt Gij groot en goed, dierbaar en beminne-lijk! Dan mag het wel eens met de dichter van Ps. 33 zo hartelijk instemmen:

Laat ons alom Zijn lof ontvouwen;
In Hem verblijdt zich ons gemoed,
Omdat wij op Zijn Naam vertrouwen,
Die Naam, zo heilig, groot en goed.

Ja, nog rijker! Want Gods namen zijn Gods zelf-openbaring. Zoals God Zich noemt, zo is Hij.

Onze namen zijn slechts uiterlijke onderscheidingen van elkander. Onze namen zeggen niet wie zij zijn. We kunnen de schoonste namen dragen (denk aan de Bijbelse naam Johannes b.v.), terwijl we het tegenovergestelde openbaren. Maar God is zoals Hij Zich noemt. We kunnen Gods namen onderscheiden in: a. eigennamen b. wezensnamen (Gods eigenschappen) c. persoonsnamen (Gods Drieëenheid) Gods eigennamen zijn de benoemingsnamen, waarmee God wordt aangesproken en waarmee over Hem wordt gesproken, zoals we zoëven bespraken.

In het Oude Testament openbaarde God Zich o.m. met de namen:

1. Elohim (de meervoudsvorm van El) in onze taal weergegeven door „God”. Zij wijst op Gods hoogheid als Schepper van

hemel en aarde en op de eerbied, die Hem toekomt;

2. Adonai, welke naam aangeeft dat God is de Heere, Heer en Meester van alle dingen. Wij spreken niet van Heer, maar zeggen „Heere” uit eerbied en diepe hoogachting jegens God. In onze Statenvertaling staat deze naam van God, Heere, met kleine letters, terwijl de naam Jehovah, die ook Heere betekent, daarin staat aangegeven met hoofdletters: HEERE.

3. Eljoon, d.i. Allerhoogste. Gen. 14 : 19; Jes. 14 : 14; Ps. 91 : 1.

4. El-Shaddai, d.i. de Almachtige, met welke naam God Zich aan Abraham openbaarde en hem de belofte gaf aangaande de geboorte van Izák.

5. Jahwe, welke naam uitdrukt, dat God is de Zijnde, de Levende, de Onveranderlijke, de Getrouwe. Met deze naam was God de vaderen vóór Mozes nog niet op bijzondere wijze bekend geweest in haar heilvolle betekenis. Want zij wijst naar Gods genadeverbond, dat vangeen wankelen weet. Hoemenigmaal is deze verbondsnaam van God tot troost en sterkte geweest voor Zijn volk.

6. Jahwe Zebaoth is Heere des heirscharen, Die alle machten in de hemel en op de aarde beheerst en regeert.

7. de naam Vader, welke we ook aantreffen in Jes. 63 : 16. Maar het allerrijkst heeft Christus deze naam geopenbaard.

Joh. 17 : 6. Dezelfde namen vinden we ook in het Nieuwe Testament, maar dan in het Grieks genoemd, de taal, waarin het Nieuwe Testament geschreven is.

Namen als: „de Alpha en de Omega”, Die is en Die was en Die komt” (Openb.) wijzen terug naar de naam Jahwe.

De naam Kurios is de vertaling van de naam „Adonai”, Heere, God als de Eigenaar, de Bezitter van alle dingen. In het bijzonder wordt deze naam ook aan Christus toegekend, want Hem is gegeven alle macht, alle bevoegdheid, in hemel en op aarde, Matth. 28 : 18. Toen de apostelen met de prediking van die Naam de wereld in gingen, kwam tegen die prediking allerwege haat en verzet. Want die naam „Kurios” kwam alleen toe aan de keizers, die als godenzonen vereerd werden. En nu werd gepredikt, dat de eenvoudige profeet van Nazareth, de Heere is. Daarom is het niet te verwonderen, dat aan de belijdenis van die Naam vervolging en smaad verbonden is. Zo krijgt de tekst van 1 Kor. 12 : 3: „En niemand kan zeggen Jezus de Heere te zijn, dan door de Heilige Geest”, duidelijk betekenis.

De naam „Vader” wijst op de allerteerste liefde-verhouding tussen God en Zijn volk. In Christus is die Naam op het allerrijkst aan 't licht getreden, vanwege Zijn volbracht Middelaarswerk. De Geest der aanneming tot kinderen brengt Gods kind tot het intieme belijden: „Abba, Vader”.

R'dam-W.

v. Leeuwen.

Gods Woord en het gezin

11

Verenigd gezinsleven.

Op de laatste bladzijde van het Oude Testament staat een bijzondere belofte met het oog op het gezinsleven. In de laatste verzen van het boek Maleachi horen we de belofte: „ziet, Ik zend ulieden de profeet Elia, eer die grote en die vreselijke dag des Heeren komen zal, en hij zal het hart der vaderen tot de kinderen wederbrengen, en het hart der kinderen tot hun vaderen; opdat Ik niet zie kome en de aarde met de ban sla”.

't Ziet er treurig uit in de dagen van Maleachi. Het volk is ver van de Heere afgeweken van Zijn dienst. In de dienst der zonde wordt het volk voorgegaan door de priesters. Breuk op breuk komt openbaar. Allereerst de breuk met de Heere Zelf. Dan de breuk in het huwelijksleven. Er wordt trouweloos gehandeld

Naar de CATECHISATIE

26

Gods namen

Zoals we in onze vorige les hebben opgemerkt, is nooit volledig uit te drukken in menselijke bewoordingen wie en wat God is in Zijn Wezen en eigenschappen. Daarom heeft het God behaagd Zich te openbaren en te doen kennen onder zoveel verscheidene namen en eigenschappen in menselijke taal. En dan gaat de grootheid en hoogheid en heerlijkheid van Gods Wezen nog ver boven al deze benamingen uit. „Bij wie dan zult gij God vergelijken, of wat gelijkenis zult gij op Hem toepassen?” Jes. 40 : 18. Dit getuigenis mogen wij ook wel op het zoëven genoemde toepassen.

Nog een opmerking. Wanneer we spreken van de grote verscheidenheid in de namen en eigenschappen Gods, moeten we weer goed bedenken en verstaan, dat deze geen delingen zijn van het Wezen Gods, aangezien God is een éénvoudig Wezen. We hopen hierop nader terug te komen bij de bespreking over de eigenschappen Gods, o.m. de eenvoudigheid Gods. Al deze onderscheidingen drukken uit de oneindige grootheid Gods. Gods gehele Wezen is tegelijk liefde, gerechtigheid, heiligheid enz.

Zo heeft God Zichzelf namen gegeven. Hij heeft Zichzelf dus „genoemd”.

De veelheid van namen, in de Schrift genoemd, is dus nodig voor ons om de grootheid en rijkdom van Gods Wezen te kennen. En daartegenover komt dan wel scherp de nietigheid uit van het schepsel!

tegen de huisvrouw der jeugd. Ook is er de breuk tussen ouders en kinderen.

Die laatste breuk kan niet uitblijven. Waar de godsvrucht schaars is en ook het overblijfsel maar weinig de kracht van de godszaligheid openbaart, daar blijft het niet verborgen in de gezinnen. De jongeren willen anders dan de ouders. En de ouders klagen over de kinderen en hun verval, zonder dat zij zelf wezenlijk anders openbaar komen.

Maar de Heere opent in deze belofte het uitzicht op een andere toekomst, n.l. die van een verenigd gezinsleven. Hij zal Johannes de Doper zenden, die in de geest en de kracht van Elia verschijnt. Door middel van zijn prediking zal de Heere een wonderlijk werk in het gezinsleven doen. We kunnen het misschien het beste weergeven met wat de kanttekening van onze Statenvertaling er van zegt: „Zijn prediking zal zulk een kracht hebben in de harten der uitverkorenen door de werking van de Heilige Geest, dat zowel de vaders als de kinderen zich tot de Heere bekeren en Hem gezamenlijk dienen zullen”. Er komt dus vereniging tussen ouders en kinderen. Langs deze weg zullen zij elkaar in de Heere mogen vinden.

U zult vragen: „Wanneer wordt deze belofte vervuld?” Beperk de vervulling niet tot de tijd, dat Johannes de Doper gepredikt heeft. Deze prediking gaat door Gods genade door; de prediking waarin ernstig de noodzaak van bekering wordt aangedrongen er naar het Lam Gods wordt heengewezen. En telkens wanneer die prediking door de Heilige Geest vrucht draagt in de harten brengt de Heere de vervulling van deze belofte mee. Bekering is een persoonlijke zaak. Geen vader of moeder kan een zoon of dochter bekeren. Hier wordt ook niet gesteld, dat hele gezinnen zonder meer bekeerd worden. Maar wel belooft de Heere, dat Hij een wonderwerk zal doen door én het hart der vaders en aan te grijpen, én het hart der kinderen. En dan heeft Hij er lust in weder te brengen tot elkaar. De Heere doet Zijn schepping niet teniet, maar openbaart de kracht van Zijn verbond in de vernieuwing van de door Hem geschapen levenskring van het gezin.

Heeft dat niet veel te betekenen voor de tijd, waarin wij leven? De situatie uit de dagen van Maleachi staat niet zover van ons af als wij misschien wel graag zouden willen. De beleving van de waarheid Gods is een schaars artikel. Bij een uitwendige vormendienst is er bij velen en groot gemis aan de ware godsvrucht. En juist dat gemis laat zich kennen in de verhouding in de gezinnen. Uiteraard willen we voorop stellen, dat we hier niet gaan generaliseren. Van twee zijden wordt de voorstelling gegeven, dat de jeugd altijd ijvert voor wat nieuw is en in 't geheel geen lust heeft in het zoeken van de oude paden van Gods Woord. Ik geloof, dat we dan een valse tegenstelling maken, die niet beantwoordt aan de werkelijkheid: de ouderen zijn allen voor het bewaren van de oudere vormen b.v. in de eredienst, en de jeugd voor de nieuwere vormen. We weten het gelukkig wel beter: er is altijd nog een belangrijk gedeelte van de jeugd, dat zich niet mee laat nemen met wat de geest van deze tijd biedt. Uiteindelijk is de jeugd toch ook allereerst gediend met het eerlijk brengen van de waarheid van Gods Woord. Op het bredere erf moeten zelfs zij, die zelf meedoen aan het marchanderen met Gods Woord, toegevend dat op plaatsen waar oudere vormen gehandhaafd blijven en niet gewild-populair gepreikt wordt de jongere mens en trouw en met groot getal opkomen. Het moge dan waar zijn, dat ook hier in niet gegeneraliseerd mag worden, voor mij staat het vast, dat dit beeld voor meer dan één kerkgemeenschap opgaat. Uiteraard ontkennen we daarmee niet, dat in het jongere leven over 't algemeen meer een neiging is tot het loslaten van de traditie, en in het oudere leven tot het willen vasthouden daarvan. Alleen willen we geen scheef beeld hebben, dat vaak mede bevorderd wordt doordat het gedeelte van de jeugd, dat zich blijft scharen onder de schriftuurlijke bevin-

delijke prediking, niet tot het meest luidruchtige gedeelte behoort.

Laten we de kwaal hier dieper zien. 't Gemis aan de godsvrucht bij ouderen en jongeren geeft de breuk. Wij zijn blij met gezinnen, waar aan de buitenkant een ernstige opvoeding en wandel naar Gods Woord is. Uiteindelijk gaat het om de eis des Heeren, waarom dit in ieder gezin gezocht moet worden. Toch wordt dan de rechte aansluiting aan elkaar gemist; er is geen vereniging met elkaar in de geestelijke dingen. In wezen ligt daar net zo goed de breuk.

Bij andere gezinnen komt die breuk openbaar. Botsingen en pijnlijke conflicten zijn er vooral over de weg die bewandeld moet worden in het godsdienstige leven. Vader en moeder ijveren voor een getrouwe waarneming daarvan. De kinderen gaan mee de eerste tijd, gedwongen, maar na zekere tijd verlaten ze ditspoor. De ouders klagen over de kinderen en hun verval en de kinderen over de ouders en hun hardheid. Och, ieder weet uit eigen omgeving hoe pijnlijk het verschil openbaar komt. En geldt het niet heel vaak dat hierin het gemis aan de ware godsvrucht ten grondslag ligt? Alleen de rechte prediking van Wet en Evangelie is hier het middel waar God Zich van wil bedienen. Die prediking is het om het hart begonnen. Nooit komt er verenigd gezinsleven als van de eisen van die prediking afgedaan wordt. 't Mag schijnen, dat zij, die alles willen opofferen — zelfs deze prediking — om de jeugd dienen, alles mee hebben. Vergeet dan niet, dat zij Gods Woord tegen hebben. En dat zegt genoeg.

De schaal kan wel eens veranderen. Wij hebben geen behoefte aan het gebruik van woorden die geen mens meer bergijpt. Maar op die schaal het oude zout! Let op uw zaak, ouders. Houdt uw kinderen thuis en in de kerk onder de zuivere prediking. Bidt de Heere om bekering voor uzelf en voor uw kinderen. Wijst de Heere op Zijn Woord, waar Hij niet af kan.

Daar wil Hij door Zijn wonderwerk vereniging geven van ouders en kinderen. Om samen Hem te vrezen.

D. Slagboom.

Boekbespreking

Redelijke Godsdienst door W. à Brakel, opnieuw bewerkt door Mr. J. H. Koolschijn. Uitgeverij Pieters Oostburg. Wilhelmus à Brakel is onder ons bekend. Hij werd in 1635 te Leeuwarden geboren, werd predikant en stierf in zijn laatste standplaats Rotterdam in 1711. In „Hollandsche Geloofshelden”, uitgave van W.M. den Hertog te Utrecht, komt ook een artikel over à Brakel voor. Deze dienaar heeft vele jaren getrouw gearbeid en heeft nog zijn betekenis door zijn geschriften, waaronder de Redelijke Godsdienst wel de eerste plaats inneemt. Dit werk verscheen voor het eerst in 1700. Ds. Abr. Hellenbroek zegt in zijn lijkpredikatie na verschillende geschriften opgesomd te hebben het volgende: „Dit alles is als verzwolgen in zijn Redelijke Godsdienst, een werk in het stuk van de waarheid en bijzonder in de kracht van een innige en recht geestelijke beoefening zo doorwrocht, zo nuttig, zo dierbaar, dat het de tijd wel zal verduren; onder veel nachtwaken en ernstige biddingen tot God opgesteld; binnen en buiten het land, tot in Oost- en West-Indië toe, onbedenklijk verspreid en getrokken in steden en dorpen van on sland; nauwelijks vindt men ergens tedere godvruchtigen, of men vindt er Brakel's Redelijke Godsdienst, daarom ook (ik weet niet of daarvan in een werk van die grootte en zwaarte een weerga is) binnen de tijd van elf jaren nu al voor de vierde maal ter perse; in het jaar 1700, toen in het jaar 1701, wederom in het jaar 1707, en nu wordt het weder gedrukt. Geen huisgezin behoort het te missen; de vrucht; die het alleszins gedaan heeft en nog doet, is ongemeen; van verre en van nabij hoort men daarvan de allergrootste en opmerkelijkste getuigenissen. Door hetzelfde zal hij nog blijven spreken nadat hij gestorven is”.

Het is thans anders dan in de tijd van à Brakel en Hellenbroek. Mr. Koolschijn zegt in zijn voorwoord in het eerste deel, dat de belangstelling voor dit (overigens nog maar antiquarisch verkrijgbaar) leerboek is afgenomen. Dit is voor hem de drijfveer geweest om te trachten het in een vorm te brengen, waarin men het wat spoediger en ook gemakkelijker ter hand neemt. We moeten het natuurlijk betreuen, dat een werk als de Redelijke Godsdienst in deze tijd niet meer die aandacht heeft als vroeger. Het verdient nog alle belangstelling. Er staat veel in tot onderwijzing. Echter moeten we niet vergeten, dat het werk nogal uitvoerig is, wel wat te uitvoerig voor deze tijd. Ook moeten we voor ogen houden, dat sinds à Brakel zijn werk schreef veel andere goede lectuur verschenen is. Het lijkt ons goed, dat Mr. Koolschijn een poging gewaagd heeft om à Brakel in een samenvatting van diens werk te laten spreken. Voorzover wij dat hebben kunnen nagaan is hij daarin goed geslaagd. Zo hier en daar hebben we het oorspronkelijke werk en de samenvatting met elkaar vergeleken. Mr. Koolschijn moest

natuurlijk voortdurend kiezen tussen wat hij zou overnemen en hoe hij dat zou doen en wat hij niet zou overnemen. Mr. Koolschijn heeft het wezenlijke van de Redelijke Godsdienst behouden. Wat nu verschenen is in twee delen is zeer lezenswaardig. Mr. Koolschijn heeft zich, vermoeden we, aan de oudste uitgaven gehouden. Het stemt, voorzover we kunnen zien, overeen met de uitgaven van 1700, die we bezitten. Alleen loopt daarin de nummering van de bladzijden en van de hoofdstukken door, bij deze uitgaven niet. Koolschijn heeft ook hoofdstuk 52, 2e deel (bij Brakel 86): over het ongeloof aan zijn eigen staat in het geheel niet overgenomen. Koolschijn meent, dat de behandelde stof van zodanige aard is, dat hij gezien het bestek van dit boek op dit hoofdstuk niet nader moet ingaan.

We bezitten nog een uitgave in één band van het gehele werk „in de tegenwoordige spelling, onveranderd naar de beste uitgave, derde druk”. Dit is een uitgave van D. Bolle te Rotterdam. We vermelden dit om het volgende.

Aan het eind van het eerste deel van zijn werk schrijft à Brakel o.a.: „Van de tweede druk heb ik gezegd, dat er geen zaken zijn uitgelaten, maar dat hier en daar de zin een weinig verkort is. Ook is er niets bijgekomen dat noemenswaardig is, hier en daar is alleen een mening bijgevoegd, of een zaak wat uitgebreid. Deze is uitgekomen de 2e oktober 1701.

De derde druk is merkkelijk vermeerderd. 1. Met het leven des geloofs op de beloften. 2. Met een waarschuwend bestiering tegen de Piëtisten, Quiëtisten en de diergelijke afdwalenden tot een natuurlijke en geestelose godsdienst, onder de gedaante van geestelijkheid. 3. Met een verklarende en toepassende uitbreiding van het Gebed des Heeren.

Omtrent de eerste twee punten handelt à Brakel in het eerste deel na het hoofdstuk over de Praktijk van het Heilig Avondmaal in afzonderlijke hoofdstukken, waarvan we bij Koolschijn geen samenvatting vinden. Wel vinden we in diens tweede deel een hoofdstuk (26): Verklarende en toepassende uitbreiding van het gebed des Heeren. Dat doet zien, dat hij bij zijn tweede deel wel rekening gehouden heeft met de vermeerderde uitgave van à Brakel. Koolschijn brengt een verbetering aan door bij de behandeling van het Gebed des Heeren aan elke bede een apart hoofdstuk te wijden. à Brakel zelf had de eerste bede ondergebracht in het hoofdstuk: Verklarende en toepassende uitbreiding van het gebed des Heeren. De andere bedes behandelde hij wel onder een afzonderlijk hoofdstuk.

Mr. Koolschijn eindigt zijn werk met het hoofdstuk: Van de eeuwige heerlijkheid. à Brakel laat zelf nog enige hoofdstukken volgen over de kerk van het O.T. enz. en tenslotte over de Openbaring van Johannes. Mr. Koolschijn schrijft niet, waarom hij niets van deze hoofdstukken overneemt.

We mogen verwachten, dat deze bewerking van de Redelijke Godsdienst zijn lezerskring wel zal vinden. Het werk is uitgegeven in 2 zwarte banden en kost f. 9,50 per deel, franco.

Verschenen:

EEN PREEK OVER PSALM 89 : 19

gehouden door Ds. M. TANIS van Barendrecht,

ter gelegenheid van de geboorte van Prins Willem-Alexander. Prijs f 1,- franko per post. Verkrijgbaar bij H. T. DE JONG, Kersentuin 3, Barendrecht. Giro 445124.

TE HUUR

GROTE KAMER MET KEUKENTJE
EN 2 SLAAPKAMERS

te Zeist. Niet voor jong gezin. Brieven onder no. 28, aan de Adm. van dit blad.

„Evangelisatie is kritiek oefenen”, zo schrijft evangelist W. van Kranenburg in het boek

GEEN AARDSE MACHT

Dit boek, dat verschijnt ter gelegenheid van de herdenking: 450 jaar Reformatie, is geschreven door Ds. M. Baan, Drs. J. J. Bos, Ds. H. J. Hegger, Ds. L. Huisman, Ds. J. Keuning, Evangelist W. van Kranenburg en Ds. W. L. Tukker. Intekenprijs f 6,95, prachtige uitvoering.

UITGEVERIJ VAN DER STOUW

Haarstraat 28 — Rijssen — Tel. 05480-2406
Ook verkrijgbaar bij de boekhandel.

BESTEL

bij ons de prachtige boekjes van Prof. G. WISSE

„DE DROEFHEID NAAR GOD” f 5,75 en „DE AMBTELIJKE BEDIENING VAN CHRISTUS IN DE GELOVIGE” f 5,50. Fraai gebonden.

„EEN BLOEDGETUIGE CHRISTI”, leven en sterven van de gezegende martelaar Mr. JOHN BRADFORD met enkele van zijn laatste brieven. Heel mooi boekje, ingenaaid f 1,85.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

SLAAK 8 — ROTTERDAM-16 — Tel. 010-128934